

Droga

TÓMK FÓPKA

*Pòjkòj, Synkù, pòkòzã Cě stegnã,
Tã, co prosto prowadzy na swiat.
Pòtkòsz lédzy tam, biédã niejednã
I niejeden mdze wanożny czap...*

*Nieròz bãdziesz namiszlòł sã w drodze,
Kãdka jic, chtëren wëbrac mòsz szlach.
Wiédzkòj Synkù, że pòswiã Cě przodzy
Mòjã gwiozdã, bė gòrniã Twã ba...*

Droga. Dalekò – w niezóné. Rëklëniastò, bò kaszëbskò, pòlskò. Czasã szarò, pòwiatowò, bò ò taczich spiéwa Marila Rodowicz. Równò, bò za ùnijné dëtczy zrobionò. Droga dodóm, co niã sã nôchùtczy wrócò – w całoscë pòd wpłiwã... Krãtë-wãtë, co to drogã nie sã. I psé drodżi, co nigdzie nie prowadzã.

Nigle droga je drogã – je ùdbã leno. Ùdbã: „tãdkã pùdã”. I jidzemë. Kroczimë. Drëbòlimë abò nëkómë, zanólëżno òd te, czemù jidzemë. Bò co mò na kùncu ti drodżi-ùdbë bęc... Żelë pasownégò cëlu ni ma, nie je nóm spieszno – pòsuwómë sã cykùm-cakùm. Żlë cël je – turzimë wëznaczonym mësłã szlachã.

Nigle droga je drogã
– je ùdbã leno. Ùdbã:
„tãdkã pùdã”.

Czej cël je bëlny, zajimny – jidã z nama na wanogã jiny, jaczima je z nama pòde drogã. Chãtno jidã lëdzëska prostã drogã. Ona skròdżò czas jidzeniò. Czas nen sã skròcy, ga sã òbczas wanożeniò miò gòdò abò spiéwie. Na tim pòlégò òsoblëwòsc i krëjamnota pielgrzymków. Biwò, że z pòspòlnégò ròz jidzeniò czë jachaniò przëchòdzy sã do dlëgszégò pòspòlnégò. Z tegò robiã sã pòzni jubileùsze. I wójt z szefowã Ùrzãdu Cywilnégò Stanu medale dôwajã za dlùgòlatné pòspòlné przez zëcë jidzenié, co sã pòdlug biòralistów nazywò „pòżëcym”.

Biwò, że Twòjim szlachã pòzni rëgnã jiny. Co nowégò wëmëslisz, wënalëzesz, sproscysz – lëdze tã drogã wëbierzã, bò jes zrobił jima do wòlë. Ùprawił jednã z zëcowëch stëgnów.

Stegna jidze za ùdbã. Czej jã ju dosc wëdepcemë. Tej-sej stëgna leno stëgnã òstówò. Takã „le mòjã”, co jiny do ni przëstãpù ni majã. Tedë drogszò òna mie je niże droga, bò „mòjszò” òna niże jinëch. Lëdze stëgnë lubiã. Stegna je nôzdrowszò dlò człowika. Pòmali sã pòhikò mètrë i kilomètrë. Ze stëgnë sã nie zlòzò, w całoscë czej bez smiotë cygnie. Dòwò bezpiek òna. Mòdnò òna je. Kòłowò. Do cyklistë stëgna nôlezi, bò jinaczi krãcy sã taczì na kòle pò drodze jak kòszla w rzëcy.

A droga to ju barzi dlò àutołowëch je. Tu sã jedze – nie stoi. Jesz drogã pòlnã, takã z kòlowãzòma, mòze sã przeńc czë nawetkã kòfã przejachac, bò romanticznò òna je. Jã kón z wòzã zrobioné mò. I takò mò òstac. Mòtór takã drogã zeszpacy a àutòł do ni pasëje jak swinia do karëtë. Takã prawie drogã nôlepi sã jidze we dwòje. Kòzdi mò w taczì drodze swòjã dròzkã a nade trówkã pòmizdë nima mòze rãkã pòdac a tej splotlìma bëne drodżi pòlcama, kòzdim pòsobnym rãk zybnìacym nagarënac szczescë nawzòjnegò pòznòwaniò. Òkróm dargów z piòskù sã bezdësznë, wëglãbierzoné cãzczima wakòzama w ceplë dnie asfaltë. Je kùreszce flaster, dze kòzdi kamiszk mò swòjã historiã...

Jedze sã drogã donãd a nazòd. Czej w jednã stronã garniemë, mòze jeden drëdzégò duńc, przëscygnãc, wëprzedzëc. Wzãc jakno pasażerã. Mòze na drodze stanãc. Zmãczëc sã drogã. Z drodżi zawrócëc. Copnãc sã. Na drogã wëstãpic drëdzëmù chto mòze. Zbójca. Taczì, co gwòlt zadòwò. Rabùsznik abò jiny pòdatkòwi ùrzãd. Na drodze lezëc mòze „spiãcy szandara”, cobë nie za chùtkò jachac. Sã tész czësto nie spiãcy szandarzë, co z mäsinkama do łowieniò mañdatów w przëdarznëch krzòkach

sedzã... Mòze z lasu jakò latno òbklòł białka wëstãpic, bë na złą drogã statecznégò człowika sprowadzëc. Przë drodze stojã tész benzynowé sztacje, dze mòze zatankòwac a co ze se wëtankòwac. (Czedës to sã nazëwało „karczma”, dze kòniska miałë wòdã, óws a sano a kùczrowie... wnetkã to samò i spanié. Tej chòc kùczër mògl so włòc do fùl – tec kón drogã znòł. Dzysò do fùl lejëmë òktanów w mechanicznë kònie a kùczrowie mògã sã leno wòdë nażfãpac...)

Kòzdi mòze tész jachac w swòjã stronã. Tej sã mijómë z tima, co jadã procëm nama. I widoma do se mërgómë, bò kòzdi mùszi widë miec zapòloné. Bò to sã tak paradni jadze, czej stùnce swiëcy a më mómë widë zapòloné... Pewno kón bë sã z te ùsmiòł, leno dze dzysò te kònie do òbsmianiò lëdzczì glëpòtë sã...?

Tam-sam drodżi sã stikajã. Lëdze na krzìzówkach tész sã pòtikajã. Czasã z te pòtkaniò je smiëch a redota. Tej-sej je wiele pòdzãti blachë. Przìndze tész tak, że je to pòtkanié slédné... Tedë òstówò droga òstatnò. Z sakramèntoma abò bez. Z pòchówkã abò bez. Ale z ùbezpieczeniem, bò przëcã wszëtëc òd smiercë drogò ùbezpieczony jesmë...